

Ngaahi fakahinohino ki hono tanaki e 'a'anu ki he Sivi Tipii (TB) Instructions for Collecting Sputum for Tuberculosis (TB)

'Oku fai atu e kole keke tanaki he taimi pongipongi ha ngaahi semipolo (samples) 'a'anu (phlegm) 'e tolu. Ke tokoni atu ki ho'o tanaki e semipolo, ne mau 'oatu ha fanga ki'i siaa iiki 'e tolu moha kato milemila. Ko e fanga ki'i siaa 'oku tohi ai ho hingoa mo fakafika 'aki e "1", "2", moe "3", ki he 'aho hohoko 'e tolu. **Kataki 'o matu'aki tokanga 'aupito ke 'oua na'a 'iai ha taimi teke ala ai ki loto he siaa.**

Fakatokanga: Ko e tefito'i me'a keke 'ai ha 'a'anu/fiho mei he ma'ama'a 'o 'IKAI ko ha favai (hu'avai mei he ngutu) ki he tesi ko 'eni.

Kapau 'oku 'iai ha palopalema fekau'aki mo hono fakatupu 'oe favai fakamo'ui e vaimafana 'i he lokikaukau kae 'oua leva kuo fonu mao e loki. (Kataki 'o tokanga ke 'oua na'a hake ki tu'a e vai 'o tupu ai ha vela). Tapuni e matapaa pea ke nofo 'i lokikaukau 'i ha miniti 'e nima ki he hongofulu, peake toe feinga ke fakatupu e fula. 'I ha founa e taha, fai ha saoa mafana pe kaukau kimu'a peake toe feinga tale hake 'aki ha fula. Manava ke loloto lolotonga hono lomii malohi e ongo tafa'aki ho fatafata, hoko atu ai mo ha'o tale 'e lava kene 'ohake ai e fula.

Fakahinohino:

1. 'I ho'o 'a hake he pongipongi pea kimu'a peake ma'u ha me'atokoni pe inu pe fufulu ho nifo, kataki 'o 'a'anu ki he siaa fika "1" (Fakapapai'i 'oku 'ikai koe favai pe ka koe fula foki).
2. Tohi'i e 'aho moe taimi ne tanaki ai e 'a'anu 'i he siaa fika "1".
3. **KATAKI 'O MIO'I 'E TAPUNI 'OE SIAA KE MA'U PEA 'OUA NA'A MAMA**
4. Fa'o leva e siaa ki he tangai milemila na'e 'oatu.
5. Fa'o e tangai milemila ki he 'aisi, **kae 'ikai koe filisa (freezer).**
6. Toe muimui he sitepu 1 - 5 'i he pongipongi 'e ua ka hoko 'o ngaue'aki e ongo siaa (fika "2" moe "3").
7. Fakafoki e ngaahi siaa ki he Kiliiniki Fatafata/TB pe koha potungaue saienisi 'o e ngaahi mahaki pipihi (pathology) (koe fe pe feitu'u ne tu'utu'u ni ke 'ave kiai), 'i he vave taha, hili hono tanaki e siaa fika "3". Tuku e 'u sipesimeni (specimens) 'i ha me'a 'oku mokomoko mo malu mei he la'a kae 'oua leva kuo 'ave ki he falemahaki.

Fakatokanga: 'E a'u ki he 'aho ngaue 'e 3 pea toki ma'u ha ola fakaangaanga, pea uike 'e 6 – 8 ke ma'u fakaluukufua. 'E toki fakaha atu 'ehe neesi 'oe Kiliiniki ka 'i ai ha ngaahi me'a 'oku 'ikai ke nomolo.

Kapau 'oku 'iai ha'o ngaahi fehu'i fekau'aki mo hono tanaki 'oe ngaahi me'ani, kataki 'o fetu'utaki ki he Kiliiniki 'i he:

Malo 'aupito